

Zbigniew Szafkowski

Gorzowscy olimpijczycy (1988–2004)

Słowa kluczowe: olimpijczycy, igrzyska olimpijskie

Olimpiast Gorzów (1988–2004)

Key words: olimpiast, Olympic Games:

Abstract

In the article presents very short profile 16th Olympiad Gorzów and surnames 12th Olympians, which were connected with sport in Gorzów Wlkp. but at the Olympic Games they started representatives of regions of country.

Olimpijczycy to najwybitniejsi sportowcy, którym dane było ze względu na ich nadzwyczajną sprawność fizyczną reprezentować Polskę na najważniejszych zawodach sportowych świata w określonej dyscyplinie sportu. Zawodami tymi były igrzyska olimpijskie (IO), rozgrywane od 1896 r. co cztery lata. Reprezentanci Polski brali w nich udział od 1924 r. Wcześniej bowiem ziemie polskie znajdowały się pod zaborami, a państwowość polska nie istniała. Co prawda kilku Polaków na początku XX wieku brało udział w IO jako reprezentanci krajów zaborczych, np. jeździec Karol Rómel, w 1912 r. w barwach Rosji, lekkoatleta Władysław Ponurski w barwach Austrii, Jerzy Gajdzik w reprezentacji USA i inni, ale były to przypadki sporadyczne.

Ziemia gorzowska do 1945 r. była pod panowaniem niemieckim. Po wojnie nie było tu żadnych polskich tradycji sportowych, a napływowa ludność polska dopiero w końcu lat 40. XX wieku tworzyła podstawy sportu polskiego. Z czasem jednak po latach treningów sport gorzowski zaczął się rozwijać, a przedstawiciele tego sportu zaczęli reprezentować kraj na różnych zawodach międzynarodowych, z mistrzostwami Europy (ME) i świata (MŚ) włącznie. Pierwszym gorzowskim olimpijczykiem został w 1988 r. Zenon Jaskuła, który wystąpił na IO w Seulu w 1988 r. w wyścigach kolarskich. Od tego czasu sportowcy gorzowscy regularnie byli powoływani do kadry olimpijskiej i występowali na IO, a do 2005 r. wystąpiło ich łącznie 16.

Praca niniejsza przedstawia w wielkim skrócie sylwetki gorzowskich olimpijczyków, prezentując je w kolejności alfabetycznej nazwisk.

1. PIOTR BASTA, wioślarz, ur. 16.09.1970 r. w Krośnie. 2,05 m wzrostu, 105 kg wagi. Wychowanek AZS-AWF Gorzów. Absolwent AWF Gdańsk. Jest po rozwodzie z żoną Agnieszką, ma córkę Natalię. Obecnie pracuje w Zamiejscowym Wydziale KF w Gorzowie Wlkp. Reprezentował AZS Gorzów i AZS Gdańsk. Wielokrotny medalista Mistrzostw Polski w dwójkach i czwórkach. Medalista mistrzostw świata: w 1991 r. srebrny medal, w 1993 r. ósme miejsce, w 1995 r. brązowy medal, w 1997 r. także ósme miejsce. Na IO w Barcelonie w 1992 r. w dwójkach ze sternikiem (T. Mruczkowski i B. Sroga) wygrał finał B, zajmując ostatecznie siódme miejsce z czasem 7.04,37. W 1996 r. na IO w Atlancie wystartował w czwórkach bez sternika (W. Janowski, P. Olszewski i J. Streich). Zajął w finale B szóste miejsce z czasem 6.00,57. Na IO w Sydney brał udział w wyścigu w dwójkach bez sternika (Piotr Bochenek). W finale B zajęli oni czwarte miejsce (ogólnie 10) z czasem 6.39,44. Obecnie nadal uprawia wioślarstwo, a na IO do Aten się nie zakwalifikował.

2. MAŁGORZATA CZAJCZYŃSKA, kajakarka, ur. 19.07.1982 r. w Gorzowie Wlkp. 171 cm wzrostu, waga 65 kg. Wychowanka i zawodniczka MKKS Gorzów. Panna. Studentka Zamiejscowego Wydziału KF w Gorzowie Wlkp. Wielokrotna medalistka MP. Na MŚ w 2002 r. zajęła 5 miejsce, a w 2003 r. zdobyła srebrny medal w K2-500 i piąte miejsce w K4-500m. Na IO w Atenach w 2004 r. w K4-500 (A. Białkowska-Michalak, K. Sadalska, J. Skowroń) zajęła w finale olimpijskim czwarte miejsce z czasem 1.36,376, minimalnie przegrywając brązowy medal. Nadal trenuje kajakarstwo.

3. RAFAŁ GŁAŻEWSKI, kajakarz, ur. 09.04.1980 r. w Gorzowie Wlkp., syn trenerów Krystyny i Piotra Głazewskich, 178 cm wzrostu, 83 kg wagi, student Zamiejscowego Wydziału KF w Gorzowie Wlkp. Po IO w Atenach ożenił się z koleżanką klubową Karoliną Sadalską (olimpijką). Wielokrotny medalista MP w jedynekach, dwójkach i czwórkach kajakowych. W 1999 r. zajął czwarte, a w 2003 r. piąte miejsce na MŚ w K1-1000. Na ME juniorów w 1998 r. zdobył srebrny medal w K1-1000. Na IO w Sydney odpadł w półfinale wyścigów K1-1000. Na IO w Atenach w 2004 r. w K4-1000 (D. Białkowski, T. Mendelski i A. Seroczyński) w finale olimpijskim zajął ósme miejsce z czasem 3.03,562. Nadal uprawia kajakarstwo.

4. MARIA GONTOWICZ-SZAŁAS, judoczka, ur. 23.02.1965 r. w Gorzowie Wlkp. 160 cm, 56 kg. Obecnie mężatka, pięcioro dzieci. Studiowała na AWF Gorzów, ale studiów nie skończyła. Sześciokrotna MP w judo. Zdobywczyni trzech medali brązowych i jednego srebrnego na ME. W 1986 r. zdobyła srebrny medal MŚ (przegrała przez wskazanie sędziów – walka bardzo wyrównana). Na IO w Barcelonie w 1992 r. zajęła siódme miejsce, co uważała za swoją wielką porażkę, i natychmiast wycofała się z uprawiania sportu. Zajmuje się wychowaniem dzieci.

5. DARIUSZ GRZYWIŃSKI, zapaśnik, ur. 31.03.1969 w Krasnymstawie, 164 cm, 62 kg. Zawodnik AZS Warszawa i ORLĄT Gorzów Wlkp. Medalista MP. Na IO wystąpił jako zawodnik ORLĄT Gorzów w Seulu w 1988 r., gdzie przegrał dwie pierwsze walki w stylu wolnym (do 57 kg) i odpadł z konkurencji.

6. ZENON JASKUŁA, kolarz, ur. 04.06.1962 r. w Śremie, 183 cm, 77 kg. Kawaler. Wychowanek WLKS Wielkopolska, potem w Orleciech Gorzów Wlkp., a na koniec we włoskiej grupie zawodowej Diana Colnago Animeks. Z Lechem Piaseckim zdobył MP w 1985 r. w jeździe parami i szóste w Wyścigu Pokoju, a w 1986 r. był piąty. W 1988 r. zdobył dwa tytuły MP w jeździe indywidualnej i w j. parami. Występował na MŚ. W 1993 r. zajął trzecie miejsce w Tour de France, wygrywając jeden z etapów. Na IO w Seulu wystartował w drużynowym (A. Sypytkowskim, J. Halupczokiem i M. Leśniewskim) wyścigu na 100 km, gdzie Polacy zdobyli srebrny medal – 7 sekund ulegając kolarzom z NRD. W 1997 r. zajął drugie miejsce w Wyścigu Dookoła Polski, minimalnie przegrywając do zwycięzcy. Tym wyścigiem zakończył karierę sportową. Prowadzi firmę w Warszawie. Jest pierwszym olimpijczykiem i pierwszym medalistą olimpijskim z Gorzowa Wlkp.

7. MICHAŁ JELIŃSKI, wioślarz, ur. 17.03.1980 r. w Gorzowie Wlkp., 194 cm, 89 kg. Student Zamiejscowego Wydziału KF w Gorzowie Wlkp., zawodnik AZS-AWF Gorzów Wlkp. Kawaler. Wielokrotny medalista MP w wioślarstwie. Zdobywca srebrnego medalu na Uniwersjadzie w 2002 r. Na MŚ w 2003 r. zajął 13 miejsce. Na IO w Atenach w 2004 r. wraz z A. Wojciechowskim w dwójkach podwójnych był na 13 miejscu. Nadal trenuje.

8. TOMASZ KUCHARSKI, wioślarz, ur. 16.02.1974 r. w Gorzowie Wlkp., 181 cm, 72 kg. Student Zamiejscowego Wydziału KF w Gorzowie Wlkp. Żona Monika, syn Szymon. Wielokrotny medalista MP, najpierw jako sternik, potem w jedynkach, dwójkach i czwórkach wagi lekkiej. Pierwszy (z partnerem R. Syczem) polski złoty medalista MŚ w 1997 i 1998 w wioślarskich dwójkach podwójnych wagi lekkiej oraz srebrny medalista MŚ z lat 2001, 2002 i 2003. Na IO w Sydney w 2000 r. zdobył wraz z R. Syczem pierwszy w historii polskiego wioślarstwa złoty medal olimpijski, pokonując Włochów i Francuzów. Cztery lata później na IO w Atenach w 2004 r. obaj Polacy powtórzyli swój sukces, ponownie zdobywając złoty medal olimpijski. Nadal trenuje wioślarstwo. Tomasz Kucharski jest najbardziej utytułowanym sportowcem Gorzowa Wlkp. i całej ziemi lubuskiej.

9. WOJCIECH KURPIEWSKI, kajakarz, ur. 16.02.1966 r. w Nowym Dworze Mazowieckim, 187 cm, 90 kg. Wykształcenie średnie. Zawodnik Świt Nowy Dwór Mazowiecki i Admiry Gorzów Wlkp. Wielokrotny medalista MP w różnych osadach kajakowych. Dwukrotny olimpijczyk. W 1988 r. w Seulu (repr. Świt) w K2-500 (z M. Freimutem) zajął w finale szóste miejsce (9 osad), a w czwórkach (M. Freimut, G. Krawców, K. Krzyżański) zajęli piątą lokatę (9 osad). Na IO w Barcelonie (reprezentował Admirę Gorzów) w K2-500 m (z M. Freimutem) zdobył srebrny medal (1.29,84), ulegając nieznacznie osadzie

Niemiec. W K4-1000 (M. Freimut, G. Kaleta i G. Krawców) zajęli szóste miejsce (9 osad), (3.01,43) – zwyciężyli Niemcy. Rok po igrzyskach powrócił do Nowego Dworu Mazowieckiego.

10. KAROL ŁAZAR, wioślarz, ur. 07.07.1976 r. w Gorzowie Wlkp. 190 cm, 88 kg. Kawaler, wykształcenie średnie. Wielokrotny medalista MP w dwójkach i czwórkach. Zawodnik KS AZS-AWF Gorzów Wlkp. Na MŚ w 1998 r. zajął wraz z osadą narodową czwórki podwójnej, szóste miejsce, a w 1999 r. miejsce 11. Na IO w Sydney w 2000 r. wraz z partnerami (S. Kruczkowski, A. Bronikowski i M. Wojciechowski) w czwórkach podwójnych zajęli drugie miejsce w finale B (czyli ogólnie ósme) z czasem 5.51,79. Na skutek kłopotów rodzinnych zaraz po IO zrezygnował z uprawiania sportu.

11. ANETA PASTUSZKA, kajakarka, ur. 11.05.1978 r. w Krośnie Odrzańskim, 167 cm, 71 kg, mężatka, wykształcenie średnie. Wychowanka MKS ZNICZ i MKKS Gorzów. Wielokrotna mistrzyni i medalistka MP w kajakowych jedynkach, dwójkach i czwórkach. Na ME w 1998 r. zdobyła złoty medal (wspólnie z B. Sokołowska) w K2 i powtórzyła ten sukces w 2000 r. Na MŚ w 1999 r. zdobyła złoty, srebrny i brązowy medal. Na IO w Atlancie w 1996 r., 18-letnia A. Pastuszka w finale K1-500 m zajęła 9 miejsce. Na IO w Sydney wspólnie z B. Sokołowską w K2-500 zdobyły brązowy medal z czasem 1.58,784, minimalnie ulegając Niemkom i Węgierkom. W K4-500 (B. Sokołowska, A. Michalak i J. Skowroń) uległy o 0,066 sekundy Rumunkom w walce o brązowy medal. Na IO w Atenach A. Pastuszka reprezentowała barwy Poznania. W wyścigu K1-500 awansowała do finału, ale została zdyskwalifikowana za zbyt lekką łódź. Natomiast w K2-500 z B. Sokołowską ponownie zdobyła brązowy medal. Nadal trenuje.

12. KAROLINA SADALSKA, kajakarka, ur. 30.06.1981 r. w Gorzowie Wlkp. 165 cm, 63 kg. Studentka Zamiejscowego Wydziału KF w Gorzowie Wlkp. Zawodniczka (wychowanka) MKKS Gorzów. Po IO w Atenach wyszła za mąż za Rafała Głazewskiego (olimpijczyk-kajakarz). Medalistka MP w kajakarstwie. Na MŚ w 2001 r. zdobyła srebrny i brązowy medal, w 2002 r. medal złoty oraz czwarte i piąte miejsce, a w 2003 r. srebrny medal. Na IO w Sydney (2000 r.) była zawodniczką rezerwową. Na IO w Atenach w 2004 r. w K4-500 (z A. Białkowską-Michalak, J. Skowroń i M. Czajczyńską) zajęły czwarte miejsce z czasem 1.36,378, nieznacznie przegrywając brązowy medal. Nadal trenuje kajakarstwo.

13. JOANNA SKOWROŃ, kajakarka, ur. 16.04.1979 r. w Gorzowie Wlkp. 165 cm, 60 kg. Wychowanka MKKS Gorzów, studentka Zamiejscowego Wydziału KF w Gorzowie Wlkp. Panna. Wielokrotna medalistka MP. Na MŚ w 1999 r. zdobyła brązowy medal, w 2001 r. medal srebrny i brązowy oraz czwarte miejsce. W 2002 r. wywalczyła złoty i srebrny medal, a także zajęła czwarte i piąte miejsca. W 2003 r. przypadły jej medale srebrny i brązowy. Na IO w Sydney w 2000 r. zajęła w K4-500 (B. Sokołowska, A. Michalak, A. Pastuszka) czwarte miejsce, o centymetry przegrywając brązowy medal. W Atenach w 2004

r. w K4-500 (z M. Czajczyńską, A. Białkowską-Michalak i K. Sadalską) ponownie przyплыła na czwartym miejscu. Nadal trenuje w MKKS Gorzów.

14. BEATA SOKOŁOWSKA-KULESZA, kajakarka, ur. 10.01.1974 r. w Gorzowie Wlkp. 160 cm, 57 kg. Wychowanka MKS ZNICZ Gorzów, obecnie MKKS Gorzów. W 2001 r. po IO w Sydney wyszła za mąż i urodziła córeczkę. Wielokrotna medalistka MP. Na MŚ w 1999 r. zdobyła złoty, srebrny i brązowy medal, w 2001 r. medal srebrny i piąte miejsce, a w 2003 r. medal brązowy. Na IO w Sydney wraz z A. Pastuszką wywalczyła medal brązowy (w K2) oraz zajęła czwarte miejsce w K4. Nadal uprawia kajakarstwo.

15. DARIUSZ TRAFAS, oszczepnik, ur. 16.05.1972 r. w Kołobrzegu, 188 cm, 94 kg. Absolwent Uniwersytetu w USA. Żonaty, ma syna. Wychowanek Kotwicy Kołobrzeg. Medalista MP juniorów i seniorów, rekordzista Polski w rzucie oszczepem 83,29 m. Na MŚ juniorów w 1990 r. zdobył srebrny medal, był akademickim mistrzem w rzucie oszczepem w 1993 r. Na ME w 1998 r. zajął 10 miejsce. Na IO w Sydney występował jako zawodnik AZS-AWF Gorzów. Trzy dni przed igrzyskami w Australii ustanowił rekord Polski wynikiem 85,72 m. Na IO w Sydney uzyskał w eliminacjach rezultat 82,30 m, co nie dało mu prawa startu w wąskim finale i ostatecznie został sklasyfikowany na 10 miejscu. W roku następnym jako zawodnik AZS Gorzów startował na MŚ, ale odpadł w eliminacjach, uzyskując wynik 81,78 m. W 2002 r. przeniósł się do Nałęczowa i już reprezentował tamtejszy klub.

16. ŁUKASZ WOSZCZYŃSKI, kanadyjkarz, ur. 13.02.1983 r. w Wałczu, 178 cm, 80 kg. Wychowanek Orła Wałcz, obecnie student Zamiejskiego Wydziału KF w Gorzowie Wlkp. Kawaler. Wielokrotny medalista MP w kanadyjkach. Na MŚ w 2003 r. w C2 zdobył srebrny medal oraz zajął czwarte miejsce. Na IO w Atenach w 2004 r. wraz z M. Śliwińskim w C2-1000 m zajął piąte miejsce rezultatem 3.44,338. Nadal trenuje kajakarstwo.

Do tych 16 nazwisk należy jeszcze dodać kilka nazwisk zawodników, którzy rozpoczęli karierę sportową w gorzowskich klubach, ale z różnych względów wyjechali w inne regiony kraju i potem jako reprezentanci tamtych klubów wystąpili na IO. Korzeniami jednak sięgają ziemi gorzowskiej. Oto ich nazwiska:

1. ELIZA BIAŁKOWSKA, gimnastyczka, ur. w 1973 r. w Skwierzynie, gdzie rozpoczęła swoją karierę sportową. Wyjechała potem do Poznania i tam dwukrotnie wystąpiła na IO. Najpierw w 1988 r. w Seulu zajęła 14 miejsce w wieloboju, a w Barcelonie w 1992 r. była 15-ta w gimnastyce sportowej.

2. RYSZARD CZERWIŃSKI, bokser, ur. w 1954 r. w Gorzowie Wlkp., potem występował w Stali Stocznia Szczecin. Na IO w Moskwie w 1980 r. reprezentował barwy Czarnych Słupsk, gdzie pierwszą walkę wygrał, drugą przegrał i odpadł z turnieju.

3. EWA CZAJKOWSKA-STANĀKO, kajakarka, ur. w 1948 r. w Gorzowie, wychowanka MKS Znicz, wyjechała do Szczecina. Wystąpiła na IO w Monachium w 1972 r. w K2-500, gdzie z I. Antonowicz-Szuskiewicz zajęły czwarte miejsce.

4. **ŁUKASZ DRZEWIŃSKI, pływak**, ur. w 1984 r. w Gorzowie Wlkp., wychowanek Stilonu Gorzów. Przeszedł do AZS Warszawa i wystąpił na IO w Atenach w 2004 r., zajmując na 400 m st. dowolnym 14 miejsce (3.50,97) i 30 miejsce na 200 m (1.51,90).

5. **EWA KUCIŃSKA, skoki do wody**, ur. w 1962 r. w Gorzowie. Najpierw uprawiała gimnastykę w AZS Gorzów, potem skoki do wody w gorzowskim Stilonie. Po wyjeździe do Warszawy wystąpiła na IO w Moskwie w 1980 r. w skokach do wody, zajmując 13 miejsce.

6. **EWA LEWANDOWSKA, wioślarka**, ur. w 1961 r. w Choszcznie, gdzie uprawiała wioślarstwo. Potem pływała w Wałczu i AZS Poznań. Była na IO w Moskwie (1980) w osadzie narodowej ósemki, która odpadła w ćwierćfinale.

7. **JOLANTA ŁUKASZKIEWICZ, kajakarka**, ur. w 1966 r. w Choszcznie. Wychowanka MKS Choszczno, potem zawodniczka Orła Wałcz. Wystąpiła na IO w Seulu w 1988 r. w K2, gdzie zajęła 9 miejsce w olimpijskim finale.

8. **MARCIN MATKOWSKI, tenisista**, ur. w 1981 r. w Barlinku, gdzie rozpoczął swoją karierę sportową. Potem grał w Szczecinie, a obecnie w Arce Gdynia. Był na IO w Atenach w 2004 r., gdzie z M. Fyrstenbergiem odpadli w eliminacjach gier deblowych.

9. **DAWID MUREK, siatkarz**, ur. w 1977 r. w Międzyrzeczu, zawodnik wielu klubów w Polsce, m.in. Stilonu Gorzów. Był na IO w Atenach w 2004 r., wystąpił jako zawodnik Panathinakosu Ateny, gdzie z zespołem narodowym odpadli w ćwierćfinale.

10. **PIOTR PIASECKI, jeździec**, ur. w 1952 r. w Szczecinie. Zawodnik Orłat Gorzów, potem Legii Warszawa. Wystąpił na IO w Atlancie w 1996 r. w konkursie WKKW, którego nie ukończył.

11. **SEBASTIAN ŚWIDERSKI, siatkarz**, ur. w 1977 r. w Skwierzynie, wychowanek Stilonu Gorzów, często zmieniał kluby. Wielokrotny medalista MP i MŚJ. Na IO w Atenach (2004) wystąpił jako reprezentant włoskiej Perugii, zajmując 5–8 miejsce (ćwierćfinale).

12. **EDYTA ŻUK-KORYZNA, koszykarka**, ur. w 1973 r. w Białymstoku, absolwenta AWF Gorzów, pięć lat grała w Stilonie Gorzów, a potem przeszła do Polfy Pabianice. W 2000 r. wystąpiła na IO w Sydney, gdzie Polki zajęły ósme miejsce.

Należy także wspomnieć o paraolimpijczykach, czyli sportowcach niepełnosprawnych, trenujących w Starcie Gorzów Wlkp., których nazwiska przedstawiam w kolejności alfabetycznej:

1. **Tomasz BLATKIEWICZ – lekkoatleta**, zdobył dwa złote medale na IO w Atenach w 2004 r. w rzucie dyskiem i pchnięciu kulą.

2. **Leszek ĆMIKIEWICZ – lekkoatleta**, na IO w Atenach (2004) zajął piąte miejsce w skoku wzwyż oraz ósme w rzucie oszczepem.

3. Małgorzata KORZENIOWSKA – łuczniczka, zdobywczyni brązowego medalu na IO w Sydney w 2000 r. i w strzelaniu indywidualnym z łuku na odległość 70 m.

4. Zbigniew LEWKOWICZ – trener lekkoatletów gorzowskiego Startu. Był na IO w Atenach w 2004 r., jako trener kadry narodowej paraolimpijczyków.

5. Mirosław PYCH – lekkoatleta, na IO w Sydney zdobył złote medale w rzucie oszczepem i w pięcioboju lekkoatletycznym (100 m, skok w dal, rzut dyskiem, rzut oszczepem i bieg na 1500 m). Na IO w Atenach (2004 r.) wywalczył srebrny medal w rzucie oszczepem i z powodu kontuzji nie ukończył pięcioboju.

6. Daniel WOŹNIAK – lekkoatleta, na IO w Sydney był czwarty na 200 m i drugi na 400 m, a w Atenach w 2004 r. zajął IV miejsce w biegu na 400 m.

Podsumowując olimpijski dorobek gorzowskiego sportu, należy zaznaczyć, iż gorzowscy olimpijczycy zdobyli dotychczas dwa złote medale (T. Kucharski), dwa srebrne (Jaskuła i Kurpiewski) oraz dwa medale brązowe (Sokołowskiej i Pastuszki). To zupełnie niezłe osiągnięcia, jak na średniej wielkości ośrodek miejski, nie mający tak długich tradycji w sporcie jak miasta centralnej Polski. Do tego dochodzą także miejsca poza podium, szczególnie czwarte i piąte, tak bliskie miejscom medalowym.

Należy także pamiętać o medalach paraolimpijczyków (Błatkiewicz, Pych, Korzeniowska).

Ponadto należy także doliczyć tych olimpijczyków, którzy wychowali się na ziemi gorzowskiej, ale potem reprezentowali już inne regiony kraju. Wszystko to pokazuje nam, iż trenerzy, działacze i zawodnicy gorzowscy dobrze wywiązują się z nałożonych na nich zadań szkoleniowych w zakresie rozwoju kultury fizycznej i sportu wyczynowego. Należy zatem mieć nadzieję, iż w najbliższych latach dorobek olimpijski sportu gorzowskiego ponownie wzrośnie. Należy mieć także nadzieję, że dorobek medalowy gorzowskiego sportu też się powiększy, czego zawodnikom i szkoleniowcom ziemi gorzowskiej należy życzyć.

BIBLIOGRAFIA

A. Źródła

I. Archiwalia

1. Sprawozdania z działalności KS AZS Gorzów Wlkp. za lata 1992, 2000 i 2004.
2. Sprawozdania z działalności KS Admiry Gorzów za rok 1992.
3. Sprawozdania z działalności MKKS Gorzów za lata 1996, 2000 i 2004.

II. Kroniki

1. Kronika AZS-AWF Gorzów Wlkp. 1992 – 2004.
2. Kronika MKS ZNICZ i MKKS Gorzów Wlkp. za lata 1996–2004.
3. Kronika WLKS Orleńca Gorzów za 1988 rok.

III. Źródła drukowane

1. Biuletyny ZG AZS w Warszawie za lata 1992–2004.
2. Nasi w Sydney. Gorzów Wlkp. 2000.
3. Programy zawodów w kajakarstwie, w wioślarstwie. Gorzów 1992–2004.
4. Walne Zgromadzenie PKOL. Warszawa 2005.

IV. Prasa

1. „Akademicki Przegląd Sportowy”. Warszawa 1992–2004.
2. „Gazeta Lubuska” Gorzów Wlkp. – Zielona Góra. 1988–2004.
3. „Magazyn Olimpijski”. Warszawa 1992–2004.
4. „Przegląd Sportowy”. Warszawa 1988–2004.
5. Seul 1988. Warszawa 1989.
6. „Sport”. Katowice. 1988–2004.
7. „Ziemia Gorzowska”. Gorzów Wlkp. 1988–2004.

V. Wywiady

1. Basta Piotr – wioślarz AZS-AWF Gorzów.
2. Gontowicz-Szałas Maria – była zawodniczka AZS Gorzów.
3. Głazewscy Krystyna i Piotr – trenerzy kajakarstwa MKKS Gorzów.
4. Hennig Marian – trener Tomasza Kucharskiego z AZS Gorzów.
5. Jaskuła Zenon – były kolarz gorzowskich Orleńców.
6. Krajewski Jerzy – trener kajakarzy Admiry Gorzów.
7. Kucharski Tomasz – wioślarz KS AZS-AWF Gorzów Wlkp.
8. Kurpiewski Wojciech – były zawodnik; kajakarz Admiry Gorzów.
9. Lewkowicz Zbigniew – trener niepełnosprawnych.
10. Pastuszka Aneta – była kajakarka MKKS Gorzów; obecnie Pożnań.
11. Sokołowska Beata – kajakarka MKKS Gorzów.
12. Woźniak Stanisław – dyrektor Wydziału KFiS UM w Gorzowie Wlkp.
13. Trafas Dariusz – były oszczepnik KS AZS-AWF Gorzów Wlkp.
14. Woltmann Bernard – profesor historii Zamiejscowego Wydziału KF w Gorzowie Wlkp.

B. Opracowania

I. Prace zwarte

1. Głuszek Z., *Leksykon polskich olimpijczyków*. Warszawa 1999.
2. Gaj J., Woltmann B., *Sport w woj. gorzowskim 1975–1990*. Gorzów Wlkp. 1993.
3. Kobendza R., *KS AZS-AWF Gorzów 1972–1992*. Gorzów Wlkp. 1993.
4. Pawlak A., *Olimpijczycy – sportowcy polscy w latach 1924–1998*. Kraków 2000.
5. Szafkowski Z., *25 lat KS AZS-AWF Gorzów Wlkp. 1972–1997*. Gorzów Wlkp. 1997.
6. Szafkowski Z., *40 lat WLKS Orleńta Gorzów Wlkp. (1958–1998)*. Gorzów Wlkp. 1999.
7. Szafkowski Z., *45 lat KS Admiry Gorzów Wlkp. (1953–1998)*. Gorzów Wlkp. 1998.
8. Szafkowski Z., *Kariera sportowa Marii Gontowicz-Szałas*. Gorzów Wlkp. 1997.
9. Szafkowski Z., *Kajakarstwo w MKS ZNICZ i MKKS Gorzów*. Gorzów Wlkp. 2001.
10. Szafkowski Z., *Złote wiosła T. Kucharskiego*. Gorzów Wlkp. 2001.
11. *Zarys sportu w Gorzowie Wlkp. 1945–1997*. Gorzów Wlkp. 1998.

II. Maszynopisy

a) Prace doktorskie

1. Jurek T., *Rozwój sportu na Ziemi Lubuskiej w latach 1945–1989*. AWF Wrocław 1989.

b) Prace magisterskie

1. Fajfer L., *Geneza i rozwój WLKS Orleńta Gorzów Wlkp. 1976–1993*. IKF Gorzów Wlkp. 1995.
2. Krynicki Z., *Sport w Gorzowie Wlkp. w latach 1988–1989*. ZW AWF Poznań w Gorzowie Wlkp. 1990.
3. Niemczyn D., *Rozwój kolarstwa w Gorzowie Wlkp. 1980–1988*. ZW AWF Poznań w Gorzowie Wlkp. 1989.
4. Smola M., *Rozwój kajakarstwa w Gorzowie Wlkp. w latach 1990–1997*. IWF Gorzów Wlkp. 1998.
5. Zaniewski P., *KS AZS-AWF Gorzów Wlkp. w latach 1992–1995*. IWF Gorzów Wlkp. 1996.